

Finanšu ministrija

Par valsts budžetu 2027. gadam un publiskā sektora izdevumu mazināšanu

2026. gada 8. oktobris

Finanšu ministrija

Notiek darbs pie budžeta - aktualizēts makroekonomiskais ietvars, tiek aktualizēti budžeta ieņēmumi, pārskatīti izdevumi un tiks precizēta fiskālā telpa

Ministrijas iesniedz FM

valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzes projektu

05.10.

Ministrijas iesniedz MK

ziņojumu likuma "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam" 17. un 18. pantā minētajos gadījumos.

Ja valdības sektoram pieklasificēto kapitālsabiedrību negatīva ietekme uz bilanci pārsniedz 5 milj. eiro, tiek sagatavots ziņojums uz valdību

29.10.

MK izskata

- makroekonomisko rādītāju, ieņēmumu un vispārējās valdības budžeta bilances prognozes, t.sk. fiskālās telpas prognozi
- Fiskālo risku deklarāciju un fiskālā nodrošinājuma rezerves apjomu
- ministriju ziņojumus 17. un 18. panta gadījumos
- valsts budžeta bāzes un izdevumu pārskatīšanas rezultātus

10.11.

Divu nedēļu laikā

FM iesniedz aktualizētu budžeta sagatavošanas grafiku jaunajai valdībai - tālākie soļi ir tās izvēle

Pēc uzticības izteikšanas MK

Vēlēšanu gadā budžetu sagatavo jaunievēlētā Saeima

Ja līdz novembra vidum (~ 19.11.2026.) nav izteikta uzticība jaunajam Ministru kabinetam, tiek sagatavots pagaidu budžets 2027. gadam.

Sociālais dialogs turpinās: ar budžeta likumprojektu saistītie jautājumi tiek skatīti NTSP, tās Budžeta un nodokļu apakšpadomē un sarunās ar LPS.

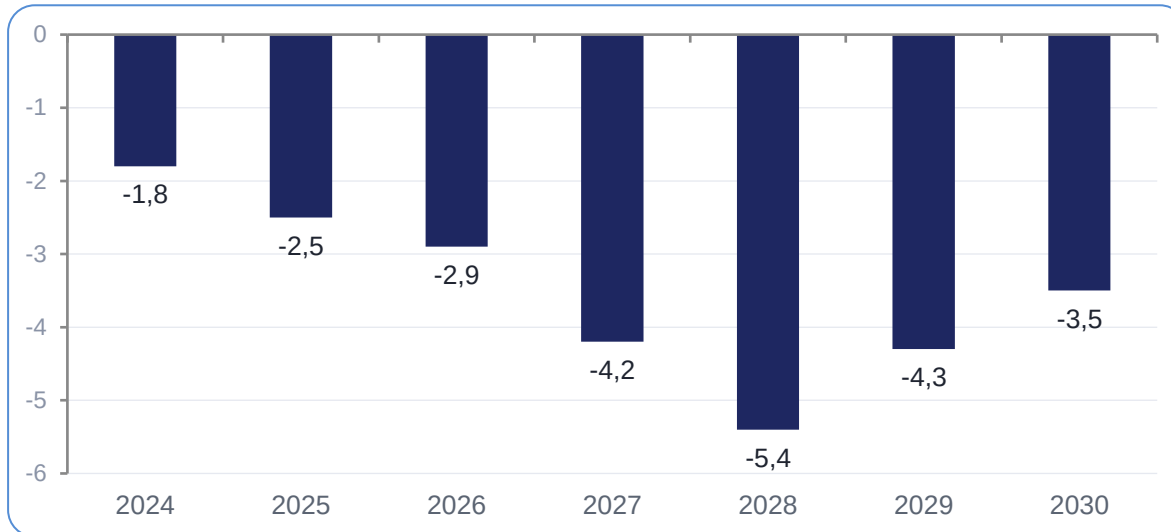
Avots: Budžeta sagatavošanas grafiks (MK rīkojums Nr. 275, 15.05.2026). Datumi ir procesa termiņi saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību, pagaidu budžeta kārtība — LBFV.

Finanšu ministrija

Pie nemainīgas politikas deficīts pārsniedz 3% no IKP turpmākos četrus gadus, parāds pieaug

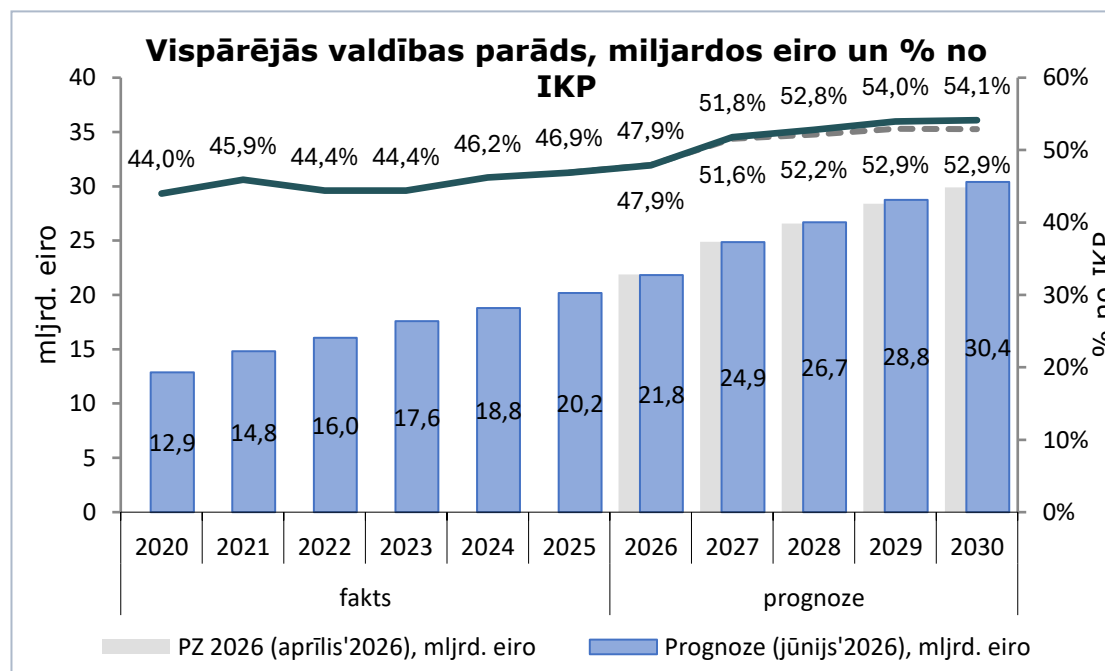
Vispārējās valdības budžeta balance, % no IKP — indikatīvā prognoze 2027-2030

2,7 miljardi eiro deficīts 2028. gadā pie nemainīgas politikas — augstākais punkts

**2027.–2030. gadā
(2 036 → 2 730 → 2 274 → 1 958 milj. eiro).**

48% → 54% vispārējās valdības parāds no IKP:
2026. gadā ap 48%,
no 2029. gada stabilizējas ap 54%

Avots: Eurostat, FM indikatīvā vispārējās valdības budžeta prognoze pie nemainīgas politikas (2026.gada jūnijs, IKP prognoze jūnijs 2026), fiskālās prognozes uz septembra makroekonomiskā scenārija pamata tiks aktualizētas un skatītas MK 10.11.2026.

Finanšu ministrija

Kāpēc veidojas negatīvā fiskālā telpa: uzņemtas saistības aug ātrāk par ieņēmumiem

Arvien lielāku daļu no budžeta aizņem saistības, tādēļ katrs eiro jāizmanto efektīvāk.

1 Drošība un aizsardzība

pieaugošas saistības - aizsardzībai 5% no IKP jau 2027.gadā, atkāpe aizsardzībai beidzas 2029.gadā

2 Sociālie izdevumi

speciālā budžeta izdevumi tiek katru gadu pārrēķināti, ievērojot demogrāfijas un indeksācijas faktorus – tie aug straujāk nekā ieņēmumi, tādēļ balance vidējā termiņā pakāpeniski pasliktinās

3 Parāda apkalpošana

augstākas vispārējās valdības budžeta procentu izmaksas - jau 2027. gadā ap 681 milj. eiro gadā

4 Iepriekšējie lēmumi

saistības bez pilna seguma uz 30.06.2026 - no 441,3 milj. eiro 2027. gadā līdz 699,3 milj. eiro 2030. gadā

5 Ieņēmumu puse

nemainīgas politikas scenārijā nodokļu ieņēmumu īpatsvars IKP krīt no 34,6% 2025. gadā līdz 32,9% 2030. gadā

6 Izaugsme

reālā izaugsme ap 2% gadā - pietiekami bāzei, nepietiekami, lai aizvērtu plaisu

Secinājums: vienāda procenta samazinājums visām ministrijām šo struktūru nemaina.

Avots: FM indikatīvā vispārējās valdības budžeta prognoze pie nemainīgas politikas (2026.gada jūnijs)

Finanšu ministrija

Trīs scenāriji un to izmaksas

Nepieciešamā finansējuma apmērs, milj. eiro

	2027	2028	2029	2030	4 gadi	
A Turpinot pieņemt lēmumus, kas palielina izdevumus Deficīts, ko pieļauj ES un nacionālie noteikumi, t.sk. 1,5% IKP aizsardzības atkāpe līdz 2029. gadam, ar pieņemtajiem MK un Saeimas lēmumiem, kam nav seguma	-469	-793	-829	-1 635	-3 726	Parāds un deficīts turpina augt, nepieciešams vairāk aizņemties un attiecīgi pieaug procentu izdevumi
B Normatīvos pieļaujamais fiskālais rāmis un prioritātes Deficīts, ko pieļauj ES un nacionālie noteikumi, t.sk. 1,5% IKP aizsardzības atkāpe līdz 2029. gadam, bez pieņemtajiem MK un Saeimas lēmumiem, kam nav seguma + indikatīvais finansējums prioritātēm	-28 +100	-279 +100	-238 +100	-936	-1 481	Parāds stabilizējas ap 54% no IKP. Lielākais solis — 2030. gadā, kad atkāpe beidzas.
C Bezdeficīta budžets 2030. gadā Vienmērīga virzība no 2,9% no IKP (2026) līdz 0% 2030. gadā	-1 418	-2 499	-2 473	-2 658	-9 047	2028. gadā ap 2,5 mljrd. eiro vienā gadā - ievērojami stingrāk, nekā prasa noteikumi. Aprēķins neietver konsolidācijas atgriezenisko ietekmi uz IKP, faktiskais uzdevums būtu lielāks.

Aprēķina avots: FM deficīta prognoze pie nemainīgas politikas pret IKP jūnija'2026 prognozi (2 036 / 2 730 / 2 274 / 1 958 milj. eiro).

Finanšu ministrija

Ko darām un ko piedāvājam?

Finanšu ministrija izdara līdz valdības apstiprināšanai

- 1 Pieci risinājumi ar aprēķinu**
katram - četri skaitļi 2027/28/29/30, atbildīgā ministrija, strukturāls vai vienreizējs
- 2 Pārskatīti lēmumi bez seguma**
sadarbībā ar nozaru ministrijām rasts daļējs finansējums budžeta ietvaros, papildu finansējums vai pakāpeniskāka pasākumu īstenošana
- 3 Vienošanās koalīcijā**
likumprojekti bez finansējuma avota netiek virzīti - kārtība attiecas uz visiem vienādi
- 4 Fiskālo prognožu un fiskālās telpas aktualizācija**
uz septembra makroekonomiskā scenārija pamata - MK 10. novembrī
- 5 Izdevumu pārskatīšana 2027. gadam**
ik gadu pārskatīt 25% no bāzes izdevumiem: pakalpojumi, izmaksas, dublējošās funkcijas

Piedāvājums valdībai apstiprināt kopā ar 2027. gada budžetu

- A 2027.–2030. gadā fiskālās stabilizācijas un reformu plānu**
ar pieciem instrumentiem, atbildīgajiem un termiņiem
- B Nozaru likumu finansēšanas normu grozījumu paketi**
MK 2027. gada I ceturksnī - atruna par kopējām budžeta iespējām
- C Nodokļu politikas pamatnostādnes**
pēc budžeta apstiprināšanas uzsākts darbs pie jaunām Nodokļu politikas pamatnostādnēm
- D Uzdevumi valsts kapitālsabiedrībām, augstskolām, pašvaldībām**
dividenžu politika, negatīvo neto plūsmu izbeigšana, kapitāla inventarizācija
- E Principu: jauni pastāvīgi izdevumi tikai ar pastāvīgu segumu**
neiekļauj darba kārtībā jautājumus ar negatīvu FM atzinumu un neidentificētu avotu ārpus budžeta sagatavošanas procesa

Finanšu ministrija

Piecas rīcības

1

Lēmumi bez izdevumu seguma

Tiek pieprasīts avots savas bāzes ietvaros vai lēmumu pakāpeniska ieviešana.

2027. gada ap 441 milj. eiro līdz 699 milj.eiro 2030.gadā

2

Līdzvērtīgi uzstādījumi visiem valdības līmeņiem

Tie paši izdevumu efektivizācijas principi, kas ministrijām - arī kapitālsabiedrībām, augstskolām, pašvaldībām. Vienotie pakalpojumu izmaksu standarti un uzdevumi funkciju dublēšanas novēršanai.

3

Izdevumu pārskatīšana

Funkciju optimizācija. Strukturālās reformas. Valsts kontroles ieteikumu ieviešana.

Valsts kontroles ieteikumi, strukturālas reformas un izdevumu efektivizācija

4

Budžeta ieņēmumi-atvieglojumu izvērtēšana

Svarīgi lēmumus pieņemt pareizā secībā. Katram atvieglojumam – rakstīts mērķis, atdeves rādītājs. Jauns ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns.

Tiek sagatavots izvērtējums un pamatdati lēmumu pieņemšanai

5

Izdevumu ierobežošana 2026. gada 4.ceturksnī

Līdz 10. novembrim aktualizētas prognozes un aprēķini. Ar 2027. gada budžetu valdības lēmums par 2027.–2030. gada strukturālām reformām

Finanšu ministrija

Valsts kontrole: 185 vienreizēji, 19 strukturāli - tas ir izvērtēšanas lauks, ne nauda

Valsts kontroles vēl neieviesto ieteikumu fiskālā ietekme (VK apkopojums 10.09.2026.), milj. eiro

135 milj. eiro

vienreizēji

AS „Latvijas valsts meži” brīvie līdzekļi iepriekšējo gadu dividendes
Nav resursi jauniem izdevumiem, bet mazina valsts parādu, ekonomija % maksājumiem (no valsts budžetā iemaksātiem 100 milj. eiro ap 4 milj. eiro)

50 milj. eiro

vienreizēji

ALTUM atmaksātie Covid-19 programmu līdzekļi
Atmaksa tiks uzskaitīta kā finansēšanas darījums, nevis kā ieņēmumi, attiecīgi nav resursi jauniem izdevumiem.

19 milj. eiro

katru gadu

izdevumu samazinājums: IeM atvaļināšanas pabalsti 10, pieaugušo izglītības funkcijas 3, Rīgas Siltums 3, pārējie ~3

~8 milj. eiro

Katru gadu

ieņēmumi: darba atļaujas 5, Latvenego koģenerācija 2, elektroauto u.c.

2,5 mljrd.eiro „nodokļu atvieglojumu pārskatīšana” — tas nav ieņēmums, tas ir izvērtēšanas lauks.

VK apkopojumā tas veido 93% no ieņēmumu potenciāla, bet no 2 683 milj. eiro vērtējamo atvieglojumu 2 066 milj. eiro ir neapliekamais minimums pensionāriem un strādājošajiem, kā arī atvieglojums par apgādājamiem. Reālais izvērtēšanas lauks ir ap 600 milj. eiro (PVN samazinātās likmes 171, UIN 94, akcīze 78, NĪN 27, attaisnotie izdevumi), un ieņēmumu puses slaidā tas rēķināts kā 60 milj. eiro gadā no 2028.gada.

Kas saka „nauda jau atrasta Valsts kontroles ziņojumā”, saka, ka jāatceļ pensionāru neapliekamais minimums.

Finanšu ministrija

Pieņemtie lēmumi bez finansējuma avota: no 441 līdz 699 milj. eiro gadā*

MK un Saeimas lēmumi, kuru finansējums nav budžeta bāzē. Kārtība: nozare norāda segumu savā bāzē — vai izpilde tiek atlikta, līdz segums ir, milj. eiro

Lēmums	2027	2028	2029	2030 →
Pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafiks	56,0	115,0	177,3	243,3
Klīnisko universitātes slimnīcu likums	102,8	106,7	110,7	114,8
Onkoloģijas pakalpojumu uzlabošanas plāns	66,8	67,8	67,8	67,8
Latvijas austrumu teritorijas attīstības likums	50,0	50,0	50,0	50,0
Sirds un asinsvadu veselības rīcības plāns	42,2	47,2	47,2	47,2
Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāns	22,3	21,1	19,6	19,6
Plāns reto slimību jomā	16,5	16,2	16,2	16,2
Reģionālā veselības aprūpe	14,0	14,0	14,0	14,0
Bāzes pensijas attīstības ieceres	13,6	14,5	14,6	35,0
Pārējie 12 lēmumi (sabiedriskais transports, eID, vecāku pabalsts ...)	57,1	61,6	73,8	91,4
KOPĀ	441,3	514,1	591,2	699,3

Lēmumus nekas neatceļ ar vienu rīkojumu. Katram — atbildīgā nozare norāda segumu no mazākas atdeves pasākumiem savā budžetā. Ja seguma nav, izpilde tiek ieviesta pakāpeniski. Tas pats attiecas uz Saeimā virzītiem likumprojektiem: bez finansējuma avota — nevirza. Un tas pats attiecas uz jauniem pieprasījumiem no sociālajiem partneriem.

*Informācija sagatavota par lēmumiem uz 05.10.2026.

Finanšu ministrija

Izdevumu ierobežošana 2026. gada 4.ceturksnī

Valsts iestādēm līdz 2026. gada 31. decembrim:

- **ierobežot jaunu līgumu** slēgšanu par preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, tai skaitā par konsultācijām, pētījumiem un citiem ārpakalpojumiem.
- **neīstenot tādus valsts budžeta izdevumus, kas nav kritiski nepieciešami iestāžu pamatfunkciju nodrošināšanai**, tai skaitā izdevumus semināru un konferenču organizēšanai, reprezentācijas pasākumu organizēšanai (izņemot valsts svētku pasākumus), profesionāliem ārpakalpojumiem, konsultāciju un pētījumu pasūtījumiem, biroju tehnikas un aprīkojuma atjaunošanai un citus izdevumus, ja to atlikšana neapdraud iestādes pamatfunkciju izpildi.

Jaunos līgumus ir atļauts slēgt tikai tad, ja tie ir nepieciešami valsts funkciju un normatīvo aktu izpildei.

Aicinājums neatkarīgām institūcijām, kapitālsabiedrībām, augstskolām, pašvaldībām piemērot līdzīgus ierobežojumus un principus kā valsts institūcijām

Finanšu ministrija

Aicinām sociālos partnerus

1

Nav seguma - nav jauna pieprasījuma. Tas pats noteikums, ko FM lūdz ievērot ministrijām un Saeimai, attiecas uz NTSP galdu. Katrs priekšlikums par jauniem izdevumiem nāk ar segumu vai ar atbildi, ko atliek vai neīsteno. Pedagogu algu grafiks sarakstā ir un tas nav jautājums, vai, bet no kādiem līdzekļiem.

2

Vieni noteikumi visiem valdības līmeņiem. Pašvaldības, kapitālsabiedrības, augstskolas — tie paši pakalpojumu izmaksu standarti un funkciju dublēšanas novēršana, kas ministrijām.

3

Atvieglojumi un ieņēmumi — kopā, ne pret. Katram vērtējamam atvieglojumam mērķis un atdeves rādītājs; ēnu ekonomikas plāns ar nozaru pieteiktiem normatīvu grozījumiem; nodokļu pamatnostādnes NTSP Budžeta un nodokļu apakšpadomē 2027. gada pirmajā pusē — pirms 2030. gada lēmuma, ne pēc.

Galds ir uzlikts ar cipariem. Cik un ko no tā ņemt — valdības izvēle ar mandātu, un tā jāizdara 2027.gada budžetā, lai jau no 2028.gada varētu efektivizēt finansējumu un mazināt publiskā sektora izmaksas.

Finanšu ministrija

Paldies!